

hörer till Borgå sockens tingslag, samt inom Wasa Hofrätts domkrets i Lappfjärds sockens tingslag, icke allenast allmogen utan och till större delen Häraderrätterne och delvis äfven Guvernörerne yttrat sig för domares skyldighet, att utfärda expeditioner på finska språket;

Åbo Hofrätt hade deremot i sitt afgifna utlåtande följt den åsigten att utestänga den finska befolkningen från åtnjutande af dess rätt, genom att undantaga sagde tingslag äfven mot allmogens önskan och Häradsrätts och Guvernörs tillstyrkan.

10 Rättvisa och billighet syntes fordra, att åtminstone alla domstolar i landet skulle i sina expeditioner begagna båda språken efter sakegares önskan. Ty att uppresa murar emellan den svenska och finska allmogens områden, vore att arbeta på fortfarandet af en dualism, hvilken teori och erfarenhet bevisat vara menlig för folkens kultur och sociala utveckling.

I de finska landsdelarne vore det icke alls ifrågasatt, att icke domare och öfrige tjänstemän fortfarande skola begagna svenskan och detta med rätta. Men hvarföre skall i de svenska domsagorna finskan vara för all framtid förvisad? Svaret kunde endast blifva för vederbörande tjänstemäns beqvämlighets skull.

20 Blefve det riktiga förfarandet härvid under närvarande förhållanden omöjligt, så syntes det åtminstone vara rätt, billigt, och klokt:

1:o) att de rent svenska domsagorna och tingslagen undantagas endast *tills vidare* eller till 1882.

2:o) att domsagor eller tingslag, i hvilken någon del af befolkningen är finsk, *icke* undantagas.

30 Och till dessa höra de ofvan uppräknade, der allmogen och häradsrätt eller blott endera vitsordat behovet af expeditioner på finska språket. Ty mot allmogens önskan kan Häradsrättens utlåtande icke gälla, och der den sednare ensam yttrat sig mot undantagandet, såsom i Esbo, kan antagas, att den finska befolkningen ej varit tillstädes eller icke förmått göra sig hörd, eller har, såsom i Sibbo och Thusby m. fl. socknar, allmogen af någon särskild anledning alls icke tillstädeskommit.

628 YTTRANDE VID PLENUM 15.X 1866

RA, Senatens arkiv

40 Senatorn Snellman förmälte, – att statsverkets tillgångar, såframt andra oafvisliga samhällsbehof skola tillgodoses, åtminstone för närvarande och under instundande år 1867. icke medgåfve något ökad bidrag till underhåll af polis i Åbo och Wiborg, Wid nämnde förhållande och då ifrågavarande förslager uppgjorts under förutsättning af sådant ökad anslag från statsverket, ansåg Senatorn det vara utan ändamål att nu ingå i närmare granskning af dessa förslag eller vidtaga någon vidare åtgärd i ärendet, hvilket, enligt Senatorns tanke, förty borde lemnas beroende å föredragning i Kejsrerliga Senaten framdeles.

50

629 YTTRANDE VID PLENUM 22.X 1866

RA, Senatens arkiv

– Senatorn Snellman ansåg att rösträttighet för bortarrenderad jord, borde tillkomma endast innehafvaren och således ej i någon händelse